T093 ATĐ 5 (04) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q104-Trí Uẩn-Luận về Tha Tâm Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 104

LUAÄN THA TAÂM TRÍ (Phaàn 6)

Hoûi: Nhöõng ngöôøi Döï löu, ñoái vôùi ñieân ñaûo, maáy loaïi ñaõ ñoaïn, maáy loaïi chöa ñoaïn? Ñaùp: Taát caû ñaõ ñoaïn. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieåu baøy veà Chaùnh lyù. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi noùi: Coù möôøi hai ñieân ñaûo, taùm loaïi chæ laø do kieán maø ñoaïn, boán loaïi goàm chung do tu aøm ñoaïn. Nhö Luaän giaû Phaân Bieät ñaõ noùi. Hoûi: Vò aáy döïa vaøo Löôïng naøo maø ñöa ra caùch noùi nhö vaäy? Ñaùp: Bôûi vì döïa vaøo kinh. Nghóa laø trong kinh noùi: "Ñoái vôùi Voâ thöôøng khôûi leân töôûng ñieân ñaûo-taâm ñieân ñaûo-kieán ñieân ñaûo cho laø Thöôøng; ñoái vôùi Khoå khôûi leân Laïc, ñoái vôùi Voâ ngaõ khôûi leân Ngaõ, ñoái vôùi baát tònh khôûi leân Tònh, laø töôûng ñieân ñaûo-taâm ñieân ñaûo-kieán ñieân ñaûo." Vì vaäy cho neân bieát taát caû ñieân ñaûo coù möôøi hai loaïi, trong ñoù taùm loaïi chæ do kieán maø ñoaïn, ñoù laø trong Thöôøng-Ngaõ ñeàu giöõ laáy ba loaïi, trong Laïc-Tònh ñeàu chæ giöõ laáy kieán ñieân ñaûo; boán loaïi goàm chung do tu ma ñoaïn, ñoù laø trong Laïc-Tònh ñeàu giöõ laáy töôûng ñieân ñaûo vaø taâm ñieân ñaûo. Trong naøy, do kieán maø ñoaïn, laø luùc Khoå loaïi trí nhaãn hieän roõ ôû tröôùc maét thì môùi ñoaïn hoaøn toaøn; do tu maø ñoaïn, laø luùc Ñònh Kim cang duï hieän roõ ôû tröôùc maét thì môùi ñoaïn hoaøn toaøn. Vì ngaên chaën yù ñoù ñeå hieåu baøy caùc ñieân ñaûo chæ coù boán loaïi, chæ do kieán maø ñoaïn, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Nghóa laø ôû ñaây hoûi raèng nhöõng ngöôøi Döï löu ñoái vôùi boán ñieân ñaûo, coù maáy loaïi ñaõ ñoaïn-maáy loaïi chöa ñoaïn, töùc laø ngaên chaën ñieân ñaûo coù möôøi hai loaïi; ôû ñaây laïi ñaùp raèng taát caû ñaõ ñoaïn, töùc laø ngaên chaën ñieân ñaûo goàm chung do tu maø ñoaïn, bôûi vì khoâng coù Döï löu ñaõ ñoaïn phaùp do tu maø ñoaïn. Vaû laïi, neáu ñieân ñaûo coù möôøi hai loaïi

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 104 61

bao goàm do tu maø ñoaïn thì traùi vôùi kinh. Nhö trong kinh noùi: "Ñöùc Phaät baûo vôùi Tyø-kheo: Neáu ngöôøi ñieân ñaûo do boán loaïi ñieân ñaûo, thì neân bieát keû

aáy laø ngu phu dò sinh.” Kinh naøy ñaõ noùi coù boán loaïi ñieân ñaûo, neân bieát ñieân ñaûo khoâng phaûi laø möôøi hai loaïi. Ñaõ noùi ngöôøi ñieân ñaûo do ñieân ñaûo, thì neân bieát keû aáy laø ngu phu dò sinh, caàn phaûi bieát laø ñieân ñaûo khoâng phaûi do tu maø ñoaïn. Hoûi: Neáu caùc ñieân ñaûo chæ coù boán loaïi, thì kinh do Luaän giaû Phaân bieät ñaõ daãn chöùng neân thoâng hieåu theá naøo? Ñaùp: Hai loaïi töôûng vaø taâm thaät söï khoâng phaûi laø ñieân ñaûo, nhöng bôûi vì thaân caän vôùi ñieân ñaûo, töông öng vôùi ñieân ñaûo, cho neân cuõng goïi laø ñieân ñaûo. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì caùc raïm sôû phaùp nhö Thoï..., cuõng neân goïi laø ñieân ñaûo, bôûi vì loaïi aáy coù nghóa töông töï vôùi taâm vaø töôûng? Ñaùp: Theá gian chæ ñoái vôùi hai loaïi taâm-töôûng maø noùi ñeán teân goïi ñieân ñaûo, khoâng phaûi laø Thoï-Tö..., cho neân chæ noùi taâm-töôûng ñieân ñaûo, vì vaäy Ñöùc Phaät thuaän theo theá tuïc maø noùi phaùp. Hoûi: Boán loaïi ñieân ñaûo naøy töï taùnh laø gì? Ñaùp: Kieán laø töï taùnh. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì trong naêm kieán coù maáy kieán laøm töï taùnh? Ñaùp: Loaïi naøy duøng hai kieán röôõi do kieán khoå maø ñoaïn ñeå laøm töï taùnh, ñoù laø Höõu thaân kieán-kieán thuû toaøn phaàn vaø Thöôøng kieán trong Bieân chaáp kieán; hai kieán röôõi khoâng phaûi laø töï taùnh ñieân ñaûo, ñoù laø Taø kieán-Giôùi caám thuû toaøn phaàn vaø Ñoaïn kieán trong Bieân chaáp kieán. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Boán loaïi ñieân ñaûo naøy ôû trong naêm kieán thì ba kieán ñeàu laáy moät phaàn ñeå laøm töï taùnh, ñoù laø Ngaõ kieán trong Höõu thaân kieán laø töï taùnh cuûa Ngaõ ñieân ñaûo chöù khoâng phaûi laø Ngaõ sôû kieán, Thöôøng kieán trong Bieân chaáp kieán laø töï taùnh cuûa Thöôøng ñieân ñaûo chöù khoâng phaûi laø Ñoaïn kieán, kieán chaáp veà Laïc-Tònh do kieán Khoå maø ñoaïn trong Kieán thuû laø töï taùnh cuûa Laïc-Tònh ñieân ñaûo chöù khoâng phaûi laø Kieán thuû naøo khaùc. Hoûi: Vì sao chæ rieâng loaïi naøy laø ñieân ñaûo? Ñaùp: Bôûi vì ba söï cho neân kieán laäp ñieân ñaûo: 1.Vì taùnh suy ñoaùn. 2. Vì taêng theâm sai laïc. 3. Vì luoân luoân traùi ngöôïc. Taø kieán thuoäc Ñoaïn kieán tuy laø taùnh suy ñoaùn vaø luoân luoân traùi ngöôïc, maø khoâng phaûi laø taêng theâm sai laïc, bôûi vì chuyeån thaønh söï vieäc hö hoaïi. Giôùi caám thuû tuy laø taùnh suy ñoaùn vaø taêng theâm sai laïc, maø

khoâng phaûi laø luoân luoân traùi ngöôïc, bôûi vì cuõng chuyeån ñoái vôùi phaàn ít cuûa thaät xöù. Nghóa laø coù luùc ñaïo cuûa coõi Saéc coù theå laøm saïch coõi Duïc coù luùc ñaïo cuûa coõi Saéc coù theå laøm saïch coõi Saéc, coù luùc ñaïo cuûa ñòa treân coù theå laøm saïch ñòa döôùi, bôûi vì nghóa töông töï vôùi ñaïo voâ laäu ñoaïn nhieãm- chöùng dieät. Nhö vaäy goïi laø boån taùnh-töôùng phaàn-töï Theå-ngaõ vaät-töï taùnh cuûa ñieân ñaûo. Ñaõ noùi veà töï taùnh, nguyeân côù nay seõ noùi ñeán. Hoûi: Vì sao goïi laø ñieân ñaûo, ñieân ñaûo laø nghóa gì? Ñaùp: Ñieân ñaûo maø chuyeån ñoái vôùi lyù cuûa Ñeá thoâ thieån, cho neân goïi laø ñieân ñaûo, vì vaäy boán ñieân ñaûo naøy chæ do kieán khoå maø ñoaïn. Hoûi: Vì sao boán ñieân ñaûo chæ do kieán khoå maø ñoaïn? Ñaùp: Bôûi vì loaïi naøy chæ chuyeån töø nôi khoå, cho neân luùc thaáy khoå ñeá thì loaïi naøy lieàn vónh vieãn ñoaïn maát. Laïi nöõa, bôûi vì loaïi naøy chæ chuyeån töø nôi quaû, cho neân neáu luùc thaáy quaû thì loaïi naøy

lieàn vónh vieãn ñoaïn maát. Laïi nöõa, boán ñieân ñaûo naøy coù luùc laø Höõu thaân kieán, coù luùc döïa vaøo Höõu thaân kieán, luùc Höõu thaân kieán ñoaïn maát thì nhöõng loaïi coøn laïi cuõng ñoaïn theo, bôûi vì ñoái trò gioáng nhau. Vì vaäy boán ñieân ñaûo naøy chæ do kieán khoå maø ñoaïn. Laïi nöõa, Khoå ñeá hieån baøy thoâ thieån, töø trong ñoù meâ laàm sai laïc raát naëng, Hieàn thaùnh ñaõ chæ trích cho neân kieán laäp ñieân ñaûo; ba Ñeá aån kín saâu xa, töø trong ñoù meâ laàm sai laïc khoâng phaûi laø raát naëng, khoâng ñaùng bò chæ trích cho neân khoâng kieán laäp ñieân ñaûo. Nhö ngöôøi giöõa ban ngaøy maø teù nhaøo nôi daát baèng, moïi ngöôøi cuøng cheâ traùch cöôøi nhaïo, chöù khoâng phaûi laø nôi ñeøo doác giöõa ñeâm toái. Laïi nöõa, caùc sö Du-giaø hieän quaùn veà Khoå roài taâm khoâng coøn ñieân ñaûo, cho neân luùc thaáy Khoå thì ñieân ñaûo ñeàu ñoaïn maát. Giaû söû thaáy khoå roài maø chöa thaáy ba Ñeá khaùc, thì lieàn ra khoûi hieän quaùn. Neáu coù ngöôøi hoûi raèng: Naêm Thuû uaån naøy laø Thöôøng hay Voâ thöôøng? Vò aáy lieàn traû lôøi chaéc chaén: Ñeàu laø Voâ thöôøng, bôûi vì sau moät saùt-na nhaát ñònh khoâng döøng laïi. Neáu laïi hoûi raèng: Naêm Thuû uaån naøy laø vui hay laø khoå? Vò aáy lieàn traû lôøi chaéc chaén: Taát caû ñeàu laø khoå, gioáng nhö vieân saét noùng. Neáu hoûi laïi raèng: Naêm Thuû uaån naøy laø tònh hay laø baát tònh? Vò aáy lieàn traû lôøi chaéc chaén: Ñeàu laø baát tònh gioáng nhö ñoáng raùc röôõi dô baån. Neáu laïi hoûi raèng: Naêm Thuû uaån naøy coù Ngaõ hay khoâng coù Ngaõ? Vò aáy lieàn traû lôøi chaéc chaén: Ñeàu khoâng coù Ngaõ, chaéc chaén khoâng coù keû taïo taéc, khoâng coù keû sai baûo taïo taùc, cuõng khoâng coù keû nhaän laáy, khoâng coù keû sai baûo nhaän laáy, chæ coù moät taäp hôïp hoaït ñoäng troáng roãng, cho neân boán ñieân

ñaûo chæ do kieán Khoå maø ñoaïn, bôûi vì luùc Khoå loaïi trí phaùt sinh thì taát caû ñaõ ñoaïn maát. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì cuõng coù ngöôøi Tuøy tín haønh-Tuøy phaùp haønh, ñaõ ñoaïn boán ñieân ñaûo naøy, taïi sao trong naøy khoâng noùi, maø chæ noùi laø nhöõng ngöôøi Döï löu ñaõ ñoaïn taát caû? Ñaùp: Neân noùi maø khoâng noùi ñeán thì neân bieát laø nghóa naøy coù khaùc. Laïi nöõa, ngöôøi Tuøy tín haønh-Tuøy phaùp haønh coù töôùng sai bieät; coù luùc ñaõ ñoaïn heát, ñoù laø Khoå loaïi trí ñaõ sinh; coù luùc chöa ñoaïn heát, ñoù laø Khoå loaïi trí chöa sinh, vì vaäy neân khoâng noùi. Nhöõng ngöôøi Döï löu khoâng coù töôùng sai bieät, bôûi vì ñeàu ñaõ ñoaïn, cho neân trong naøy noùi ñeán. Laïi nöõa, muoán laøm cho ngöôøi nghi ngôø coù ñöôïc quyeát ñònh, cho neân chæ noùi ñeán Döï löu. Nghóa laø ngöôøi Döï löu, haõy coøn nuoâi giöõ vôï con, söû duïng ñoà naèm tuyeät vôùi, vuoát ve naém tay ngöôøi nöõ, maëc aùo quaàn toát ñeïp, thoa öôùp höông thôm-trang ñieåm xinh ñeïp, sai khieán toâi tôù haàu hai, ñaùnh ñaäp-troùi giöõ caùc loaøi höõu tình, cuøng vôùi caùc dò sinh coù caùch nhìn sinh ra ngôø vöïc chöa ñoaïn ñieân ñaûo, vì theá cho neân noùi hoï ñaõ ñoaïn ñieân ñaûo. Nhaát lai döïa theo ñaây cho neân khoâng noùi rieâng ra. Nhöõng ngöôøi Tuøy tín haønh-Tuøy phaùp haønh, taâm thieän höõu laäu haõy coøn khoâng hieän khôûi, huoáng laø hieän khôûi leân taâm nhieãm oâ-voâ phuù voâ kyù, ñoái vôùi hoï khoâng coù nghi ngôø vì theá cho neân khoâng noùi. Hoûi: Döï

löu-Nhaát lai, ñoái vôùi caûnh cuûa naêm duïc, luùc khôûi leân aùi nhieãm, laø khôûi leân töôûng veà Laïc-Tònh, hay laø khôûi leân töôûng veà Khoå- Baát tònh? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu khôûi leân töôûng veà Laïc-Tònh, thì laøm sao khoâng phaûi laø ñieân ñaûo? Neáu khôûi leân töôûng veà Khoå-Baát tònh, thì laøm sao ñoái vôùi caûnh maø khôûi leân aùi nhieãm? Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Daáy khôûi töôûng veà Laïc-Tònh. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao khoâng phaûi laø ñieân ñaûo? Ñaùp: Tröôùc ñaây noùi nhö vaäy: Bôûi vì ba söï cho neân kieán laäp ñieân ñaûo. Döï löu vaø Nhaát lai ñoái vôùi caûnh maø khôûi leân töôûng veà Laïc vaø Tònh, tuy laø taêng theâm sai laïc maø khoâng phaûi laø taùnh suy ñoaùn, bôûi vì khoâng phaûi laø taùnh cuûa kieán; cuõng khoâng phaûi laø luoân luoân traùi ngöôïc, bôûi vì coù phaàn ít cuûa söï thaät. Laïi nöõa, ñoái vôùi Ñeá lyù maø khôûi leân töôûng veà Laïc-Tònh laø do ñieân ñaûo thaâu nhieáp. Döï löu vaø Nhaát lai ñeàu ñaõ ñoaïn heát; ñoái vôùi söï cuûa caûnh maø khôûi leân töôûng veà Laïc-Tònh thì khoâng phaûi laø do ñieân ñaûo thaâu nhieáp, ñoái vôùi Döï löu vaø Nhaát lai haõy coøn chöa ñoaïn heát, cho neân coù theå coù luùc hieän roõ tröôùc maét. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Döï löu vaø Nhaát lai ñoái vôùi caûnh cuûa

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 104 64

naêm duïc, luùc khôûi leân aùi nhieãm, ñoái vôùi caûnh aáy chæ khôûi leân töôûng veà Khoå-Baát tònh. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao khôûi leân aùi nhieãm? Ñaùp: Luùc aáy tuy ñoái vôùi caûnh bieát laø Khoå-Baát tònh, maø taäp khí phieàn naõo xuyeân suoát töø voâ thæ ñeán nay, ñoát chaùy thaân taâm-noùng böùc ñau khoå laøm cho eùp ngaët, baát giaùc ñoái vôùi caûnh maø khôûi leân aùi nhieãm. Nhö coù con trai Baø-la-moân thích saïch seõ, coù luùc ngoùn tay mình tieáp xuùc vôùi vaät khoâng saïch seõ, ñi ñeán choã ngöôøi thôï reøn tìm laáy löûa laøm cho saïch seõ. Ngöôøi thôï reøn noùi cho bieát raèng: May maén coù tro… duøng nöôùc trong röûa raùy thì ñuû ñeå coù theå laøm cho saïch seõ, sao coù theå chòu khoå sôû ñeå tìm laáy löûa nung cho saïch? Con trai cuûa Baø-la-moân noùi: Tro vaø nöôùc… röûa raùy khoâng theå naøo laøm cho saïch ñöôïc, haõy vì toâi maø laáy löûa laøm saïch ngoùn tay! Theá laø ngöôøi thôï reøn laáy caùi kìm saét noùng maø keïp chaët ngoùn tay cuûa ngöôøi aáy, luùc aáy con trai cuûa Baø-la-moân bò löûa noùng khoå ñau böùc baùch, baát giaùc ñöa baøn tay leân ngaäm ngoùn tay vaøo trong mieäng. Ngöôøi aáy tuy bieát ñích xaùc laø ngoùn tay khoâng saïch seõ, maø khoå ñau böùc baùch cho neân baát giaùc ngaäm vaøo trong mieäng. Döï löu vaø Nhaát lai khôûi leân aùi nhieãm cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, ngöôøi aáy tuy ñoái vôùi caûnh bieát laø Khoå vaø Baát tònh, maø taäp khí phieàn naõo xuyeân suoát töø voâ thæ ñeán nay, ñoát chaùy thaân taâm-noùng böùc ñau khoå laøm cho eùp ngaët, vì ngaên chaën cho neân ñoái vôùi caûnh khôûi leân aùi nhieãm. Nhö ngöôøi yeáu ñuoái, thaân maéc phaûi ung nhoït lôû loeùt, ñau ñôùn khoù chòu noåi, thaày thuoác noùi cho bieát raèng: OÂng neân laáy phaân choù taåm öôùt xoa vaøo ung nhoït thì ñau ñôùn coù theå ngöøng laïi. Ngöôøi aáy nghe roài laäp töùc laáy phaân choù xoa vaøo ung nhoït. Ngöôøi aáy tuy bieát roõ raøng phaân choù laø dô baån, maø bôûi vì ngaên chaën söï ñau ñôùn cho neân laáy ñeå xoa vaøo. Döï löu vaø Nhaát lai khôûi leân aùi nhieãm cuõng nhö vaäy, cho neân

luùc aáy tuy khôûi leân töôûng veà Khoå-Baát tònh, maø ñoái vôùi naêm duïc khôûi leân söï aùi nhieãm. Nhöõng ngöôøi Döï löu, ñoái vôùi ba Tam-ma-ñòa laø Khoâng-Voâ nguyeän- Voâ töôùng, thaønh töïu maáy quaù khöù-maáy vò lai-maáy hieän taïi? Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieån baøy veà Chaùnh lyù. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi noùi: Quaù khöù vaø vò lai khoâng coù töï taùnh thaät söï. Vì laïi coù ngöôøi noùi: Khoâng coù taùnh thaønh töïu-khoâng thaønh töïu thaät söï. Vì ngaên chaën yù ño maø caàn phaûi hieån baøy thaät söï coù quaù khöù-vò lai vaø taùnh thaønh töïu..., cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Traû lôøi: Vò lai coù taát caû, quaù khöù neáu ñaõ dieät khoâng maát, hieän taïi

neáu hieän roõ ôû tröôùc maét. Trong naøy, vò lai coù taát caû, laø thaønh töïu ñaày ñuû ba loaïi; quaù khöù neáu ñaõ dieät khoâng maát, laø tuøy theo moät-hai-ba ñaõ dieät bôûi vì khoâng phaûi laø luyeän caên, maát thì thaønh töïu quaù khöù nhö vaäy; hieän taïi neáu hieän roõ ôû tröôùc maét, laø neáu tuøy theo moät loaïi hieän roõ ôû tröôùc maét thì thaønh töïu hieän taïi laø moät. Vaû laïi, luùc Ñaïo loaïi trí ôû saùt-na thöù nhaát thì khoâng thaønh töïu quaù khöù, bôûi vì khoâng coù moät saùt-na naøo ñaõ sinh dieät. Ñaõ sinh dieät laø ñaït ñöôïc quaû maø rôøi boû. Thaønh töïu vò lai coù ba, bôûi vì caû ab loaïi coù theå tu. Thaønh töïu hieän taïi coù moät, ñoù laø Ñaïo-Voâ nguyeän, töø ñaây dieät roài khoâng maát. Neáu khoâng hieän roõ ôû tröôùc maét thì luùc aáy thaønh töïu quaù khöù coù moät, ñoù laø Voâ nguyeän; vò lai coù ba; hieän taïi coù moät, ñoù laø Khoâng, töø ñaây dieät roài khoâng maát. Neáu Voâ töôùng hieän roõ ôû tröôùc maét thì luùc aáy thaønh töïu quaù khöù coù hai, ñoù laø Khoâng-Voâ nguyeän; vò lai coù ba; hieän taïi coù moät, ñoù laø Voâ töôùng, töø ñaây dieät roài khoâng maát. Neáu ba Tam-ma-ñòa tuøy theo moät loaïi hieän roõ ôû tröôùc maét, thì luùc aáy thaønh töïu quaù khöù-vò lai ñeàu coù ba; hieän taïi coù moät, ñoù laø hieän roõ ôû tröôùc maét. Coù ba Tam-ma-ñòa, ñoù laø Khoâng-Voâ nguyeän-Voâ töôùng. Nhöng maø Tam-ma-ñòa, hoaëc neân noùi laø moät, ñoù laø phaùp Ñaïi ñòa trong taâm sôû goïi laø Tam-ma-ñòa, laïi trong naêm Caên goïi laø Ñònh caên, trong naêm Löïc goïi laø Ñònh löïc, trong baûy Giaùc chi goïi laø Ñònh giaùc chi, trong taùm Ñaïo chi goïi laø Chaùnh ñònh. Hoaëc neân noùi laø hai, ñoù laø Tam-ma-ñòa höõu laäu vaø voâ laäu, hoaëc laø heä phöôïc vaø giaûi thoaùt, hoaëc laø Tam-ma-ñòa heä thuoäc vaø khoâng heä thuoäc. Hoaëc neân noùi laø ba, ñoù laø ôû ñaây ñaõ noùi. Hoaëc neân noùi laø boán, ñoù laø heä thuoäc ba coõi vaø khoâng heä thuoäc. Hoaëc neân noùi laø naêm, ñoù laø heä thuoäc ba coõi vaø Hoïc-Voâ hoïc. Noùi roäng ra cho ñeán neáu duøng saùt-na noái tieáp nhau ñeå phaân bieät, thì coù voâ löôïng Tam-ma-ñòa. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao Ñöùc Theá Toân taêng moät maø giaûm voâ löôïng..., kieán laäp ba loaïi Tam-ma-ñòa? Ñaùp: Bôûi vì ba duyeân cho neân chæ kieán laäp ba loaïi: 1. Vì ñoái trò. 2. Vì taâm mong moûi. 3. Vì sôû duyeân. Vì ñoái trò, ñoù laø bôûi vì Tam-ma-ñòa khoâng laø ñoái trò gaàn cuûa Höõu thaân kieán. Hoûi: Tam-ma-ñòa khoâng coù hai haønh töôùng laø Khoâng-Voâ ngaõ, Höõu thaân kieán coù hai haønh töôùng laø Ngaõ vaø Ngaõ sôû, trong naøy duøng haønh töôùng nhö theá naøo ñeå ñoái trò haønh töôùng nhö theá naøo? Ñaùp: Duøng haønh töôùng Voâ

ngaõ ñeå ñoái trò haønh töôùng Ngaõ, duøng haønh töôùng Khoâng ñeå ñoái trò haønh töôùng Ngaõ sôû. Laïi nöõa, duøng haønh

töôùng Voâ ngaõ ñeå ñoái trò haønh töôùng cuûa naêm Ngaõ kieán, duøng haønh töôùng Khoâng ñeå ñoái trò haønh töôùng cuûa möôøi laêm Ngaõ sôû kieán. Nhö ñoái trò haønh töôùng cuûa Ngaõ kieán vaø Ngaõ sôû kieán, nhö vaäy ñoái trò haønh töôùng cuûa mình thaáy-do mình thaáy, haønh töôùng laø Ngaõ-thuoäc veà Ngaõ, haønh töôùng laø mình-thuoäc veà mình, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, duøng haønh töôùng Voâ ngaõ ñeå ñoái trò Ngaõ aùi, duøng haønh töôùng Khoâng ñeå ñoái trò Ngaõ sôû aùi. Nhö ñoái trò Ngaõ aùi vaø Ngaõ sôû aùi, nhö vaäy ñoái trò aùi baûn thaân-aùi cuûa baûn thaân, si veà Ngaõ-do si veà Ngaõ, si baûn thaân-si cuûa baûn thaân..., neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, duøng haønh töôùng Voâ ngaõ ñeå ñoái trò haønh töôùng chaáp Uaån laø Ngaõ, duøng haønh töôùng Khoâng ñeå ñoái trò haønh töôùng chaáp trong Uaån coù Ngaõ. Nhö ñoái trò haønh töôùng chaáp Uaån laø Ngaõ-chaáp trong Uaån coù ngaõ, nhö vaäy ñoái trò haønh töôùng chaáp Xöù laø Ngaõ-chaáp trong Xöù coù Ngaõ, chaáp Giôùi laø Ngaõ-chaáp trong Giôùi coù Ngaõ, hoaëc laø chung-hoaëc laø rieâng thì haønh töôùng neân bieát cuõng nhö vaäy. Vì taâm mong moûi, ñoù laø taâm mong moûi cuûa caùc haønh giaû tu taäp Tam-ma-ñòa Voâ nguyeän, bôûi vì khoâng mong phaùp cuûa ba coõi (Höõu). Hoûi: Haønh giaû ñoái vôùi Thaùnh ñaïo cuõng khoâng mong moûi chaêng? Ñaùp: Tuy ñoái vôùi Thaùnh ñaïo khoâng phaûi laø hoaøn toaøn khoâng mong moûi, maø taâm mong moûi aáy khoâng mong muoán Thaùnh ñaïo cuûa ba coõi, bôûi vì döïa vaøo coõi cho neân cuõng khoâng mong muoán. Laïi taâm mong moûi aáy khoâng mong muoán Thaùnh ñaïo cuûa naêm Uaån, bôûi vì ñeàu laø Uaån cho neân cuõng khoâng mong muoán. Laïi taâm mong moûi aáy khoâng mong muoán Thaùnh ñaïo cuûa ba ñôøi, bôûi vì rôi vaøo thôøi gian cho neân cuõng khoâng mong muoán. Laïi taâm mong moûi aáy khoâng mong muoán Thaùnh ñaïo cuûa moïi khoå ñau, bôûi vì cuøng vôùi khoå laàn löôït chuyeån ñoåi noái tieáp nhau cho neân cuõng khoâng mong muoán. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao tu Thaùnh ñaïo? Ñaùp: Vì höôùng ñeán Nieát-baøn cho neân tu Thaùnh ñaïo, nghóa laø haønh giaû tu taäp daáy leân tö duy naøy: Nieát-baøn tuyeät ñoái nhôø vaøo ñaâu ñeå höôùng ñeán chöùng ñöôïc? Tö duy roài chaéc chaén bieát caàn phaûi nhôø vaøo Thaùnh ñaïo, cho neân tuy khoâng mong muoán maø caàn phaûi tu taäp. Nhö vöôït qua doøng thaùc chaûy xieát, caàn phaûi nhôø vaøo thuyeàn beø. Vì sôû duyeân, nghóa laø Tam-ma-ñòa Voâ töôùng, bôûi vì sôû duyeân cuûa Ñònh naøy lìa boû möôøi töôùng, ñoù laø lìa boø Saéc-Thanh-Höông-Vò-Xuùc vaø töôùng nam-nöõ-ba phaùp höõu vi. Laïi nöõa, Uaån goïi laø töôùng, sôû duyeân

cuûa Ñònh naøy lìa boû caùc töôùng cuûa Uaån, cho neân goïi laø Voâ töôùng. Laïi nöõa, Theá goïi laø töôùng, töôùng cuûa teân goïi tröôùc-sau, töôùng cuûa teân goïi Thöôïng-Trung-Haï..., sôû duyeân cuûa Ñònh naøy lìa boû töôùng cuûa Theá..., cho neân goïi laø Voâ töôùng. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Ba Tam-ma-ñòa ñeàu do

ñoái trò sai bieät maø kieán laäp, ñoù laø Tam-ma-ñòa Khoâng ñoái trò gaàn cuûa Höõu thaân kieán, Tam-ma-ñòa Voâ nguyeän ñoái trò gaàn cuûa Giôùi caám thuû, Tam-ma- ñòa Voâ töôùng ñoái trò gaàn cuûa Nghi, töø ñaây laøm ñaàu tieân ñeå ñoái trò vôùi taát caû. Laïi coù ngöôøi noùi: Ba Tam-ma-ñòa ñeàu döïa vaøo haønh töôùng sai bieät maø kieán laäp, ñoù laø Tam-ma-ñòa Khoâng coù hai haønh töôùng laø Khoâng-Voâ ngaõ, Tam-ma-ñòa Voâ nguyeän coù hai haønh töôùng laø Khoå-Voâ thöôøng vaø Taäp-Ñaïo ñeàu coù boán haønh töôùng, Tam-ma-ñòa Voâ töôùng coù boán haønh töôùng cuûa Dieät, cho neân Tam-ma-ñòa chæ kieán laäp ba loaïi. Trong luaän Thi Thieát ban ñaàu ñöa ra caùch noùi naøy: “Tam-ma-ñòa Khoâng laø Khoâng, chöù khoâng phaûi laø Voâ nguyeän-Voâ töôùng; Tam-ma-ñòa Voâ nguyeän laø Voâ nguyeän, chöù khoâng phaûi laø Khoâng-Voâ töôùng; Tam- ma-ñòa Voâ töôùng laø Voâ töôùng, chöù khoâng phaûi laø Khoâng-Voâ nguyeän. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì haønh töôùng cuûa ba loaïi naøy khaùc nhau.” Ngay trong luaän aáy tieáp theo ñöa ra caùch noùi naøy: “Tam-ma-ñòa Khoâng laø Khoâng cuõng laø Voâ nguyeän chöù khoâng phaûi laø Voâ töôùng, Tam- ma-ñòa Voâ nguyeän laø Voâ nguyeän cuõng laø Khoâng chöù khoâng phaûi laø Voâ töôùng, Tam-ma-ñòa Voâ töôùng chæ laø Voâ töôùng chöù khoâng phaûi laø Khoâng- Voâ nguyeän.” Hoûi: Vì sao Khoâng-Voâ nguyeän laàn löôït chuyeån ñoåi töôùng, maø Voâ töôùng chæ ñöùng moät mình? Ñaùp: Döïa vaøo ban ñaàu ñaït ñöôïc coù gioáng nhau vaø khaùc nhau, nghóa laø neáu döïa vaøo Tam-ma-ñòa Khoâng tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, hieän quaùn veà khoå trong boán taâm thì cuõng tu Voâ nguyeän; neáu döïa vaøo Tam- ma-ñòa Voâ nguyeän tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, hieän quaùn veà Khoå trong boán taâm thì cuõng tu Khoâng; vì vaäy Khoâng-Voâ töôùng laàn löôït chuyeån ñoåi töôùng cuõng baét ñaàu ñaït ñöôïc, Voâ töôùng tu töï mình chöù khoâng phaûi laø loaïi khaùc. Laïi nöõa, döïa vaøo ñoái trò ban ñaàu coù gioáng nhau vaø khaùc nhau, nghóa laø Khoâng-Voâ nguyeän luùc ban ñaàu ñoái trò, cuøng coù naêng löïc ñoái trò nhöõng phieàn naõo do kieán veà Khoå maø ñoaïn; Voâ töôùng luùc ban ñaàu ñoái trò, chæ coù naêng löïc ñoái trò nhöõng phieàn naõo do kieán Dieät maø ñoaïn. Ngay trong luaän aáy laïi ñöa ra caùch noùi naøy: “Tam-ma-ñòa Khoâng

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 104 68

laø Khoâng cuõng laø Voâ nguyeän-Voâ töôùng, Tam-ma-ñòa Voâ nguyeän laø Voâ nguyeän cuõng laø Khoâng-Voâ töôùng, Tam-ma-ñòa Voâ töôùng laø Voâ töôùng cuõng laø Khoâng-Voâ nguyeän.” Hoûi: Ba loaïi rnaøy taïi sao moãi moät loaïi coù ñuû ba? Ñaùp: Bôûi vì töï Theå cuûa moãi moät loaïi coù ba nghóa, ñoù laø moãi moät loaïi naøy khoâng phaûi laø thöôøng coøn-khoâng phaûi laø luoân luoân coù-khoâng phaûi laø khoâng thay ñoåi, khoâng phaûi laø Ngaõ vaø Ngaõ sôû, cho neân ñeàu goïi laø Khoâng; khoâng mong muoán sinh tröôûng tham saân si… vaø quaû baùo cuûa ñôøi sau, cho neân ñeàu goïi laø Voâ nguyeän; lìa boû baûy loaïi töôùng laø Saéc-Thanh-Höông-Vò-Xuùc-Nöõ-Nam, cho neân ñeàu goïi laø Voâ töôùng. Ñoù goïi laø boån taùnh-töôùng phaàn-töï Theå-ngaõ vaät-töï taùnh cuûa ba Tam-ma-ñòa. Ñaõ noùi veà töï taùnh, nguyeân côù nay seõ noùi ñeán. Hoûi: Vì sao goïi laø Tam-ma-ñòa, Tam-ma-ñòa laø nghóa gì? Ñaùp: Bôûi vì ba duyeân cho neân goïi laø Tam-ma-ñòa: 1.

Vì bình ñaúng. 2. Vì thaâu nhieáp giöõ gìn. 3. Vì töông töï noái tieáp nhau. Vì bình ñaúng, nghóa laø töø voâ thæ ñeán nay, phieàn naõo aùc haïnh-taø kieán ñieân ñaûo, laøm cho taâm-taâm sôû sai laàm leäch laïc maø chuyeån, nhôø vaøo Ñònh löïc naøy laøm cho taâm sôû ñoái vôùi caûnh thaúng thaén bình ñaúng maø chuyeån, cho neân goïi laø Tam-ma-ñòa. Vì thaâu nhieáp giöõ gìn, nghóa laø töø voâ thæ ñeán nay, taâm-taâm sôû phaùp rong ruoåi phaân taùn theo caûnh, nhôø vaøo Ñònh löïc naøy laøm phöông tieän thaâu nhieáp giöõ gìn khieán truù vaøo moät caûnh, cho neân goïi laø Tam-ma- ñòa. Vì töông töï noái tieáp nhau, nghóa laø töø voâ thæ ñeán nay, taâm-taâm sôû phaùp thieän-nhieãm-voâ kyù khaùc chuûng loaïi noái tieáp nhau, nhôø vaøo Ñònh löïc naøy tröôùc-sau cuøng moät chuûng loaïi chæ laø thieän noái tieáp nhau, cho neân goïi laø Tam-ma-ñòa. Laïi nöõa, bôûi vì ba duyeân cho neân goïi laø Tam-ma-ñòa, ñoù laø vì truù vaøo moät caûnh, vì noái tieáp nhau an truù, vì suy xeùt chính xaùc. Laïi nöõa, bôûi vì ba duyeân cho neân goïi laø Tam-ma-ñòa, ñoù laø vì coù naêng löïc giöõ thaân khieán cho bình ñaúng, vì thaâu nhieáp caùc phaùp thieän khieán cho khoâng phaân taùn, vì coù naêng löïc khieán cho taâm thieän bình ñaúng maø chuyeån. Laïi nöõa, bôûi vì ba duyeân cho neân goïi laø Tam-ma-ñòa, ñoù laø vì ñoái vôùi sôû duyeân luoân luoân khoâng rôøi boû, vì duy trì giöõ gìn caùc loaïi phaùp thieän thuø thaéng, vì laøm cho Xa-ma-tha vaø Tyø-baùt-xaù-na truù vaøo moät sôû

duyeân bình ñaúng maø chuyeån. Toân giaû Theá Höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Vì sao goïi laø Tam- ma-ñòa? Bôûi vì thaâu nhieáp giöõ gìn nhieàu loaïi taâm-taâm sôû thieän, khieán cho ñoái vôùi moät caûnh bình ñaúng noái tieáp nhau, cho neân goïi laø Ñaúng trì.” Laïi ñöa ra caùch noùi naøy: “Coù naêng löïc giöõ gìn bình ñaúng, cho neân goïi laø Ñaúng trì. Nhö coù naêng löïc giöõ gìn treû thô cho neân goïi laø giöõ gìn, treû thô thì coù theå giöõ gìn nöôùc uoáng cho neân goïi laø ngöôøi giöõ gìn nöôùc uoáng, coù theå giöõ gìn caùi caân cho neân goïi laø ngöôøi giöõ gìn caùi caân. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, coù naêng löïc giöõ gìn caùc loaïi phaùp bình ñaúng thuø thaéng cho neân goïi laø Ñaúng trì.” Ñaïi ñöùc noùi raèng: “Ngay nôi Ñaúng trì naøy cuõng goïi laø Ñaúng trì. Loaïi naøy laïi coù nhieàu loaïi, ñoù laø phaùp thieän Ñaúng chí, phaùp baát thieän Ñaúng chí, phaùp voâ kyù Ñaúng chí, chín thöù töï Ñaúng chí, hai loaïi moät cuøng hôïp laïi cuõng goïi laø Ñaúng chí. ÔÛ trong nghóa naøy, chæ noùi coù naêng löïc giöõ gìn taâm-taâm sôû thieän, laøm cho noù noái tieáp nhau bình ñaúng aøm chuyeån cho neân goïi laø Ñaúng trì, baát thieän-voâ kyù… khoâng phaûi laø ôû ñaây ñaõ noùi.” Ba Tam-ma-ñòa, veà coõi thì neáu höõu laäu laø ba coõi, neáu voâ laäu thì khoâng heä thuoäc. Veà ñòa, neáu höõu laäu thì thuoäc veà möôøi moät ñòa, neáu voâ laäu thì thuoäc veà chín ñòa. Veà sôû y, thì döïa vaøo ba coõi noái tieáp nhau. Veà haønh töôùng thì Tam-ma-ñòa Khoâng coù hai haønh töôùng, Tam-ma-ñòa Voâ nguyeän coù möôøi haønh töôùng, Tam-ma-ñòa Voâ töôùng coù boán haønh töôùng. Hoûi: Caùc Tam-ma-ñòa Khoâng ñeàu laøm haønh töôùng khoâng maø chuyeån chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc Tam-ma-ñòa Khoâng nhöng khoâng phaûi laø laøm haønh töôùng Khoâng maø chuyeån, ñoù laø Tam-ma-ñòa Khoâng laøm haønh töôùng Voâ ngaõ maø chuyeån. 2. Coù luùc laøm

haønh töôùng Khoâng maø chuyeån nhöng khoâng phaûi laø Tam-ma-ñòa Khoâng, ñoù laø haønh töôùng Khoâng chuyeån caùc phaùp töông öng vôùi Tam-ma-ñòa Khoâng. 3. Coù luùc Tam-ma-ñòa Khoâng cuõng laøm haønh töôùng Khoâng maø chuyeån, ñoù laø haønh töôùng khoâng chuyeån Tam-ma-ñòa Khoâng. 4. Coù luùc khoâng phaûi laø Tam-ma-ñòa Khoâng cuõng khoâng phaûi laøm haønh töôùng Khoâng maø chuyeån, ñoù laø neáu chæ noùi ñeán chuûng loaïi naøy, thì töùc laø haønh töôùng Voâ ngaõ chuyeån caùc phaùp töông öng vôùi Tam-ma-ñòa Khoâng, neáu khoâng chæ noùi ñeán chuûng loaïi naøy thì töùc laø tröø ra nhöõng töôùng tröôùc.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 104 70

Nhö chuyeån laøm thaønh boán caâu phaân bieät, ñaõ chuyeån-seõ chuyeån neân bieát cuõng nhö vaäy. Nhö haønh töôùng khoâng laøm thaønh ba loaïi boán caâu phaân bieät, haønh töôùng Voâ ngaõ neân bieát cuõng nhö vaäy. Nhö vaäy Tam-ma-ñòa Khoâng coù sau loaïi boán caâu phaân bieät, Tam- ma-ñòa Voâ nguyeän coù ba möôi loaïi boán caâu phaân bieät, Tam-ma-ñòa Voâ töôùng coù möôøi hai loaïi boán caâu phaân bieät. Nhö vaäy Tam-ma-ñòa toång coïng coù boán möôi taùm loaïi boán caâu phaân bieät. Veà sôû duyeân, Tam-ma-ñòa Khoâng, neáu laø höõu laäu thì duyeân vôùi taát caû caùc phaùp, neáu laø voâ laäu thì chæ duyeân vôùi Khoå ñeá; Tam-ma-ñòa Voâ nguyeän duyeân vôùi ba Ñeá, tröø ra Dieät ñeá; Tam-ma-ñòa Voâ töôùng chæ duyeân vôùi Dieät ñeá. Veà nieäm truù, Tam-ma-ñòa Khoâng Voâ nguyeän ñeàu coù boán nieäm truù ñic uøng, Tam-ma-ñòa Voâ töôùng chæ rieâng Phaùp nieäm truù ñi cuøng. Veà trí, Tam-ma-ñòa Khoâng coù boán trí ñi cuøng, ñoù laø Phaùp-Loaïi-Khoå-Theá tuïc trí; Tam-ma-ñòa Voâ nguyeän coù baûy trí ñi cuøng, tröø ra Dieät trí; Tam-ma-ñòa Voâ töôùng coù boán trí ñi cuøng, ñoù laø Phaùp-Loaïi-Dieät- Theá tuïc trí. Veà Tam-ma-ñòa thì töùc laø Tam-ma-ñòa. Veà caên töông öng, laø töông öng vôùi ba caên, ñoù laø Laïc-Hyû-Xaû. Veà ba ñôøi, ñeàu laø ba ñôøi. Duyeân vôùi ba ñôøi, Tam-ma-ñòa Khoâng neáu laø höõu laäu thì duyeân vôùi ba ñôøi vaø taùch rôøi thôøi gian, neáu laø voâ laäu cuøng vôùi Tam-ma-ñòa Voâ nguyeän thì duyeân vôùi ba ñôøi, Tam-ma-ñòa Voâ töôùng dyeân vôùi taùch rôøi thôøi gian. Thieän-baát thieän vaø voâ kyù, thì ñeàu laø thieän. Duyeân vôùi thieän-baát thieän vaø voâ kyù, Tam-ma-ñòa Khoâng vaø Voâ nguyeän duyeân vôùi ba loaïi, Tam-ma- ñòa Voâ töôùng chæ duyeân vôùi thieän. Heä thuoäc ba coõi vaø khoâng heä thuoäc, neáu höõu laäu thì heä thuoäc ba coõi, neáu voâ laäu thì khoâng heä thuoäc. Duyeân vôùi heä thuoäc ba coõi vaø Khoâng heä thuoäc, Tam-ma-ñòa Khoâng neáu höõu laäu thì duyeân vôùi heä thuoäc ba coõi vaø khoâng heä thuoäc, neáu voâ laäu thì chæ duyeân vôùi heä thuoäc ba coõi; Tam-ma-ñòa Voâ nguyeän duyeân vôùi heä thuoäc ba coõi vaø khoâng heä thuoäc; Tam-ma-ñòa Voâ töôùng chæ duyeân vôùi khoâng heä thuoäc. Hoïc-Voâ hoïc vaø Phi hoïc phi Voâ hoïc, ñeàu goàm chung ba loaïi. Duyeân vôùi Hoïc-Voâ hoïc vaø Phi hoïc Phi Voâ hoïc, Tam-ma-ñòa khoâng neáu höõu laäu thì duyeân vôùi ba loaïi, neáu voâ laäu thì chæ duyeân vôùi Phi hoïc phi Voâ hoïc; Tam-ma-ñòa Voâ nguyeän duyeân vôùi ba loaïi; Tam-ma-ñòa Voâ töôùng chæ duyeân vôùi Phi hoïc phi Voâ hoïc. Do kieán-tu maø ñoaïn vaø khoâng ñoaïn, neáu höõu laäu thì ñeàu do tu maø ñoaïn, neáu

voâ laäu thì ñeàu khoâng ñoaïn. Duyeân vôùi kieán-tu maø ñoaïn vaø khoâng ñoaïn, Tam-ma-ñòa Khoâng neáu höõu laäu thì duyeân vôùi ba loaïi, neáu voâ laäu thì chæ duyeân vôùi kieán-tu maø ñoaïn; Tam-ma-ñòa Voâ nguyeän duyeân vôùi ba loaïi; Tam-ma-ñòa Voâ töôùng chæ duyeân vôùi Khoâng ñoaïn. Duyeân vôùi danh-duyeân vôùi nghóa,

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 104 71

Tam-ma-ñòa Khoâng vaø Voâ nguyeän duyeân chung vôùi danh vaø nghóa, Tam-ma-ñòa Voâ töôùng duyeân vôùi nghóa. Duyeân vôùi Töi töông tuïc-Tha töông tuïc vaø Phi töông tuïc, Tam-ma-ñòa Khoâng neáu laø höõu laäu thì duyeân vôùi ba loaïi, neáu laø voâ laäu vaø Tam-ma-ñòa Voâ nguyeän thì chæ duyeân vôùi Töi-Tha töông tuïc; Tam-ma-ñòa Voâ töôùng chæ duyeân vôùi Phi töông tuïc. Gia haïnh ñaéc vaø ly nhieãm ñaéc, ñeàu goàm chung hai loaïi. Töøng ñaït ñöôïc vaø chöa töøng ñaït ñöôïc, ñeàu goàm chung hai loaïi. Ba Tam-ma-ñòa naøy cuõng goïi laø Giaûi thoaùt moân. Hoûi: Tam-ma-ñòa cuøng vôùi Giaûi thoaùt moân coù gì sai bieät? Ñaùp: Tam-ma-ñòa goàm chung höõu laäu vaø voâ laäu, Giaûi thoaùt moân chæ rieâng voâ laäu. Hoûi: Vì sao Giaûi thoaùt moân chæ rieâng voâ laäu? Ñaùp: Bôûi vì höõu laäu coù raøng buoäc laøm Giaûi thoaùt moân thì khoâng hôïp lyù. Hoûi: Döïa vaøo nghóa naøo thieát laäp Giaûi thoaùt moân? Laø döïa theo tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, hay laø döïa theo khoâng coøn laäu? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu döïa theo tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh ñeå thieát laäp Giaûi thoaùt moân, thì leõ ra chæ rieâng Khoå phaùp trí nhaãn töông öng vôùi Ñònh goïi laø Giaûi thoaùt moân? Neáu döïa theo khoâng coøn laäu ñeå thieát laäp Giaûi thoaùt moân, thì leõ ra chæ rieâng Ñònh Kim cang duï goïi laø Giaûi thoaùt moân? Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Cuøng döïa theo hai nghóa ñeå thieát laäp Giaûi thoaùt moân. Nhöng Giaûi thoaùt moân thaâu nhieáp toaøn boä taát caû caùc Ñònh voâ laäu, nghóa laø taát caû Thaùnh ñaïo ñeàu goïi laø Chaùnh taùnh ly sinh, luùc ñaït ñöôïc taát caû Thaùnh ñaïo thì ñeàu goïi laø tieán vaøo (Nhaäp), luùc ñoaïn döùt caùc laäu thì ñeàu goïi laø khoâng coøn laäu. Boán Ñaïo cuøng Ñònh ñeàu coù nghóa cuûa khoâng coøn (Taän). Nhö Theá ñeä nhaát phaùp khoâng giaùn ñoaïn, luùc Khoå phaùp trí nhaãn hieän roõ ôû tröôùc maét, ñaït ñöôïc Tam-ma-ñòa Khoâng goïi laø tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh; Hieän quaùn veà Khoå khoâng giaùn ñoaïn, luùc Hieän quaùn veà Taäp hieän roõ ôû tröôùc maét, ñaït ñöôïc Tam-ma-ñòa Voâ nguyeän, cuõng goïi laø tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh; Hieän quaùn veà Taäp khoâng giaùn ñoaïn, luùc Hieän quaùn veà Dieät hieän roõ ôû tröôùc maét, ñaït ñöôïc Tam-ma-ñòa Voâ töôùng, cuõng goïi laø tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh. Phaàn vò khaùc khoâng giaùn ñoaïn, luùc khôûi leân Ñònh voâ laäu, neân bieát cuõng nhö vaäy. Trong phaàn vò Kieán ñaïo taùch bieät daáy khôûi ba Tam-ma-ñòa voâ laäu, taùch bieät khoâng coøn caùc laäu; trong phaàn vò Tu ñaïo toång quaùt daáy khôûi ba Tam-ma-ñòa voâ laäu, toång quaùt khoâng coøn caùc laäu; trong phaàn vò Voâ hoïc toång quaùt daáy khôûi ba Tam-ma-ñòa voâ laäu, toång quaùt ngaên chaën caùc laäu, cuõng goïi laø khoâng coøn laäu. Vì theá cho neân Giaûi thoaùt moân thaâu nhieáp

toaøn boä caùc Ñònh voâ laäu. Hoûi: Vì sao goïi laø Giaûi thoaùt moân? Ñaùp: Nieát-baøn goïi laø Giaûi thoaùt, döïa vaøo ba Tam-ma-ñòa naøy, coù naêng löïc höôùng ñeán chöùng Giaûi thoaùt, cho neân goïi laø Giaûi thoaùt moân. Laïi nöõa, nhö laù chaén daøn haøng ngang cho neân goïi laø Giaûi thoaùt moân. Nhö luùc ñaùnh traän, tröôùc tieân duøng laù chaén daøn haøng ngang ñeå phoøng ngöøa quaân thuø, sau duøng kieám saéc chaët ñaàu quaân thuø, khieán cho rôi treân chieán tröôøng, tuøy theo yù muoán maø höôùng veà. Nhö vaäy, haønh giaû cuøng vôùi quaân thuø phieàn naõo, luùc cuøng nhau ñaùnh traän, tröôùc tieân duøng ba Giaûi thoaùt moân laøm laù chaén daøn haøng ngang ñeå phoøng ngöøa quaân thuø phieàn naõo, sau duøng göôm Tueä voâ laäu chaët ñaàu cuûa taùnh thaønh töïu phieàn naõo, laøm cho rôi xuoáng maët ñaát cuûa taùnh khoâng thaønh töïu, nhö mong muoán voán coù maø höôùng veà Nieát-baøn. Nhö trong kinh noùi: “Ñònh laø Chaùnh ñaïo, khoâng Ñònh laø taø ñaïo, taâm Ñònh ñöôïc giaûi thoaùt chöù khoâng phaûi laø taâm khoâng Ñònh.” Vì theá cho neân ba Tam-ma-ñòa voâ laäu laø Giaûi thoaùt moân chöù khoâng phaûi laø Ñònh höõu laäu. Trong luaän Thi Thieát noùi: “Khoâng coù nhieàu loaïi, ñoù laø noäi Khoâng, ngoaïi Khoâng, noäi ngoaïi Khoâng, höõu vii Khoâng, voâ vi Khoâng, voâ bieân teá Khoâng, boån taùnh Khoâng, voâ sôû haønh Khoâng, thaéng nghóa khoâng, Khoâng Khoâng.” Möôøi loaïi Khoâng nhö vaäy, nhö nôi khaùc phaân bieät nhieàu. Hoûi: Vì sao caùc nôi phaân bieät nhieàu veà Khoâng? Ñaùp: Bôûi vì haønh töôùng Khoâng laø ñoái trò gaàn cuûa hai möôi loaïi Taùt-ca-da kieán, hai möôi loaïi Taùt-ca-da kieán aáy luoân luoân laøm caên baûn cuûa taát caû phieàn naõo, tuoân chaûy vaøo sinh töû maø khoâng höôùng veà Nieát- baøn. Bôûi vì sai laàm tai hoïa taêng leân, cho neân noùi nhieàu veà phaùp ñoái trò gaàn cuûa chuùng. Nhö trong kinh noùi: “Neáu ñeä töû baäc Thaùnh, thaønh töïu ñaày ñuû chuoåi ngoïc (Man) cuûa ba Ñaúng trì, thì coù naêng löïc ñoaïn heát taát caû phaùp aùc baát thieän, tu taäp phaùp thieän amuc hoùng ñöôïc troïn veïn ñaày ñuû.” Hoûi: Vì sao Ñaúng trì goïi laø chuoåi ngoïc? Ñaùp: Bôûi vì taùnh ñoan nghieâm, bôûi vì ñaùng yeâu thích. Nhö ngöôøi treû trung treân ñaàu ñoäi muõ keát voøng hoa töôi ñeïp, hình daùng dieän maïo ñoan nghieâm laøm cho moïi ngöôøi yeâu thích; nhö vaäy, Thaùnh giaû ñoäi muõ gaén chuoåi ngoïc Ñaúng trì, coâng ñöùc trang nghieâm laøm cho trôøi-ngöôøi kính yeâu. Laïi nhö ngöôøi treân ñaàu ñoäi muõ keát voøng hoa töôi ñeïp, khoâng bò gioù maïnh laøm cho roái tung maùi toùc cuûa mình; nhö vaäy Thaùnh giaû ñoäi muõ

gaén chuoãi ngoïc Ñaúng trì, caùc coâng ñöùc thuø thaéng xoay chuyeån khoâng theå naøo laøm cho roái loaïn. Laïi nhö ngöôøi treân ñaàu ñoäi muõ keát voøng hoa töôi ñeïp, tuøy nôi ñaõ ñi qua thu ñöôïc nhieàu lôïi ích toát ñeïp; nhö vaäy, Thaùnh giaû ñoäi muõ gaén chuoãi ngoïc Ñaúng trì, ôû trong caùc phaàn vò ñaït ñöôïc nhieàu coâng ñöùc. Caùc phaàn vò nghóa laø tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, ñaït ñöôïc quaû-lìa nhieãm-vónh vieãn khoâng coøn caùc laäu. Laïi nhö duøng daây tô heát hoa laøm thaønh voøng hoa, coù theå khieán cho nhöõng ñoùa hoa beàn laâu khoâng bò

rôøi ra hö hoaïi; nhö vaäy, Ñònh thuø thaéng giöõ gìn caùc coâng ñöùc, tuy traûi qua thôøi gian daøi maø khoâng maát maùt hö hoaïi, vì theá cho neân noùi phaùp naøy goïi laø chuoãi ngoïc cuûa Ñaúng trì. Laïi nhö duøng daây tô xaâu qua nhöõng caùnh hoa, theá gian töø trong ñoù cuøng sinh ra yù töôûng chuoãi ngoïc; nhö vaäy, Thaùnh giaû duøng ba Ñaúng trì thaâu nhieáp caùc coâng ñöùc, chö Thieân vaø loaøi ngöôøi ñoái vôùi phaùp naøy cuøng sinh ra yù töôûng chuoãi ngoïc cuûa Ñaúng trì. Laïi nhö duøng chæ tô xaâu qua nhöõng caùnh hoa treo vaøo moät nôi, theá gian töø trong ñoù khôûi leân yù töôûng ñeo xaâu chuoãi ngoïc; nhö vaäy, Thaùnh giaû duøng Ñònh thaâu nhieáp caùc taâm thieän buoäc vaøo moät caûnh, chö Thieân vaø moïi ngöôøi ñeàu noùi laø Thaùnh giaû ñeo xaâu chuoãi ngoïc cuûa Ñaúng trì. Vì theá cho neân Ñaúng trì laáy chuoãi ngoïc ñeå laøm thí duï. Nhö trong kinh noùi: “Tam-ma-ñòa Khoâng laø truù xöù cuûa Thöôïng toïa.” Hoûi: Vì sao Ñöùc Phaät noùi Tam-ma-ñòa Khoâng laø truù xöù cuûa Thöôïng toïa? Ñaùp: Bôûi vì Thöôïng toïa phaàn nhieàu truù trong Ñònh Khoâng naøy, nghóa laø trong ba coõi thì Phaät laø baäc Thöôïng toïa coâng ñöùc thöù nhaát phaàn nhieàu truù trong Ñònh Khoâng, Ñoäc giaùc laø baäc Thöôïng toïa coâng ñöùc thöù hai cuõng phaàn nhieàu truù trong Ñònh Khoâng, Toân giaû Xaù-lôïi-töû laø baäc Thöôïng toïa coâng ñöùc thöù ba cuõng phaàn nhieàu truù trong Ñònh Khoâng. Caùc vò Ñaïi Thanh vaên nhö Muïc-kieàn-lieân… cuõng goïi laø Thöôïng toïa, caùc vò aáy cuõng phaàn nhieàu truù trong Tam-ma-ñòa Khoâng, cho neân noùi Ñònh Khoâng naøy laø truù xöù cuûa Thöôïng toïa. Laïi nöõa, Tam-ma-ñòa Khoâng laø truù xöù baát coïng cuûa caùc Thaùnh giaû noäi ñaïo, taát caû Thaùnh giaû noäi ñaïo ñeàu laø Thöôïng toïa, taát caû ngoaïi ñaïo ñeàu laø treû thô. Nghóa laø trong phaùp cuûa noäi ñaïo thì ngöôøi taùm tuoåi cuõng goïi laø Thöôïng toïa, bôûi vì thaønh töïu coâng ñöùc cuûa phaùp Thöôïng toïa; trong phaùp cuûa ngoaïi ñaïo thì ngöôøi taùm tuoåi cuõng goïi laø treû thô, bôûi vì thaønh töïu sai laàm theo phaùp treû thô.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 104 74

Hoûi: Ngoaïi ñaïo leõ naøo coù Voâ nguyeän-Voâ töôùng, maø chæ noùi Khoâng laø phaùp baát coïng? Ñaùp: Trong phaùp cuûa ngoaïi ñaïo tuy Khoâng coù Voâ nguyeän-Voâ töôùng chaân thaät, maø coù töông töï, nghóa laø nhöõng haønh töôùng thoâ thieån … töông töï vôùi Voâ nguyeän, nhöõng haønh töôùng vaéng laëng… töông töï vôùi Voâ töôùng. Trong phaùp cuûa chín möôi saùu loaïi ngoaïi ñaïo, haõy coøn khoâng coù phaùp töông töï vôùi Ñònh Khoâng, huoáng laø coù chaân thaät hay sao? Vì theá chæ noùi Ñònh Khoâng laø phaùp baát coïng cuûa noäi ñaïo. Laïi nöõa, Tam-ma-ñòa Khoâng coù naêng löïc daãn daét phaùp coâng ñöùc vaø Thöôïng toïa, cho neân goïi laø truù xöù cuûa Thöôïng toïa. Phaùp coâng ñöùc cuûa Thöôïng toïa, ñoù laø ñaïo vaø ñaïo quaû. Tam-ma-ñòa Khoâng coù naêng löïc daãn daét, bôûi vì löïc cuûa phaùp aáy thuø thaéng chöù khoâng phaûi laø phaùp naøo khaùc, laø ñoái trò gaàn cuûa Höõu thaân kieán. Laïi nöõa, Tam-ma-ñòa Khoâng coù naêng löïc laøm cho thaân taâm an truù baát ñoäng, cho neân goïi laø truù xöù cuûa Thöôïng toïa. Nghóa laø caùc höõu tình cho ñeán ngöôøi chöa ñaït ñöôïc Tam-ma-ñòa Khoâng, thaân taâm tuøy tieän voäi vaøng gioáng nhö gioù buïi, neáu ñaït ñöôïc Ñònh naøy thì thaân taâm baát ñoäng

yeân laëng nhö nuùi. Vì theá cho neân Toân giaû Dieäu AÂm noùi raèng: “Neáu bieát caùc phaùp laø Khoâng-thaân Voâ ngaõ, vaø Giaùc tueä ñeàu khoâng laøm dao ñoäng, thì thaân taâm an oån vaéng laëng, cho neân goïi laø Thöôïng toïa. Vì theá noùi Khoâng laø truù xöù cuûa Thöôïng toïa.” Laïi nöõa, caùc sö Du-giaø neáu truù trong Ñònh Khoâng thì taâm mình an truù, khoâng vì söï vöøa yù-khoâng vöøa yù, ñaùng yeâu-khoâng phaûi laø ñaùng yeâu, lôïi ích-khoâng phaûi laø lôïi ích, voán coù vui-voán coù khoå cuûa theá gian laøm cho lay ñoäng. Vì theá cho neân noùi laø truù xöù cuûa Thöôïng toïa. Noùi ñeán Thöôïng toïa laø bôûi vì taâm an truù. Taïi sao bieát nhö vaäy? Nhö trong kinh noùi: “Toân giaû Xaù-lôïi-töû gaëp luùc thaân maãu qua ñôøi vaø ñeä töû cuøng ôû vôùi mình hoaøn tuïc, coù Tyø-kheo Bao Xæ, thöôøng ñoái vôùi Toân giaû coù taâm oaùn haän, nghe söï vieäc naøy roài laäp töùc noùi vôi Toân giaû Xaù-lôïi-töû raèng: Meï oâng qua ñôøi, ñeä töû hoaøn tuïc, yù oâng theá naøo vaäy? Xaù- lôïi-töû noùi: Meï toâi qua ñôøi thì phaùp sinh töû voán nhö vaäy, ñeä töû hoaøn tuïc thì phaøm phu ngu muoäi ñaâu laï gì? Tyø kheo Bao Xæ troäm daáy leân yù nieäm naøy: Tuy töï an uûi mình maø trong taâm nhaát ñònh phaûi buoàn phieàn sôï haõi. Luùc aáy Xaù-lôïi-töû phaàn nhieàu truù trong Ñònh Khoâng, cho neân tuy nghe söï vieäc naøy maø taâm khoâng dao ñoäng, vaøo saùng sôùm khoaùc y oâm baùt, ñi vaøo thaønh Thaát-la-phieät khaát thöïc theo thöù töï, aên côm ñaõ xong trôû veà Theä-ña-laâm thu xeáp y baùt, röûa tay chaân xong laáy taïo cuï (Ni sö ñaøn) vaét

treân vai traùi, rôøi khoûi truù xöù cuûa mình ñi ñeán quaõng röøng toái taêm, ngoài döôùi moät taùn caây tieán vaøo Thieàn ñònh (Thieân truù) daáy leân tö duy naøy: Theá gian coù theå coù luùc saéc xinh ñeïp ñaùng yeâu thay ñoåi hö hoaïi, laøm cho mình ñau buoàn sinh ra khoå naõo hay khoâng? Töï mình quaùn saùt kyõ caøng cuõng khoâng coù ñieàu naøy. Vaøo luùc xeá chieàu trôû veà Theä-ña-laâm, luùc baáy giôø A-nan gaëp xaù-lôïi-töû lieàn hoûi Toân giaû töø nôi naøo ñeán? Xaù-lôïi-töû noùi töø quaõng röøng toái taêm ñeán ñaây. A-nan laïi hoûi Toân giaû ôû choã aáy tieán vaøo nhöõng Ñònh naøo? Traû lôøi raèng toâi tieán vaøo ñònh Taàm-Töù. Laïi hoûi truù vaøo Ñònh aáy tìm hieåu suy nghó nhöõng ñieàu gì? Luùc aáy Xaù-lôïi-töû ñem taát caû söï vieäc treân maø traû lôøi. A-nan lieàn hoûi Xaù-lôïi-töû raèng: Toân giaû thöôøng noùi neáu Phaät Theá Toân khoâng xuaát theá, thì chuùng ta cöù laøm keû khoâng coù maét maø cheát, Phaät laø saéc vi dieäu ñaùng yeâu giöõa theá gian, neáu seõ thay ñoåi hö hoaïi thì Toân giaû leõ naøo coù theå khoâng sinh loøng ñau buoàn khoå naõo hay sao? Xaù-lôïi- töû noùi: Neáu coù ñieàu naøy thì cuõng ñaâu phieàn muoän buoàn lo, chæ daáy leân nghó theá naøy: Ñöùc Theá Toân dieät ñoä sao maø nahnh quaù, aùnh maét cuûa theá gian maát roài thì ai coù naêng löïc daãn daét? A-nan ca ngôïi raèng: Kheùo thay, kheùo thay! Toân giaû kheùo tu Tam-ma-ñòa Khoâng, chaáp Ngaõ-Ngaõ sôû vaø Ngaõ maïn… ñaõ ñoaïn bieát khaép, nhö chaët ñöùt goác coû-chaët ñöùt ñaàu caây ña-la, khieán cho noù veà sau maõi maõi khoâng moïc ra nöõa. Saéc vi dieäu cuûa Ñöùc Theá Toân tuy seõ thay ñoåi hö hoaïi, maø phaùp höõu vi nhö vaäy naøo buoàn phieàn lo sôï gì.” Vì vaäy cho neân bieát truù vaøo Ñònh khoâng thì taâm mình an truù, khoâng vì söï traùi thuaän cuûa theá gian laøm cho lay

ñoäng. Vì theá cho neân noùi laø truù xöù cuûa Thöôïng toïa. Theá löïc cuûa Voâ nguyeän-Voâ töôùng thì khoâng nhö vaäy, cho neân khoâng noùi laø truù xöù cuûa Thöôïng toïa. Nhö trong kinh noùi: "Toân giaû Xaù-lôïi-töû ôû trong moät khu röøng thuoäc nöôùc Kieàu-taùt-la. Luùc aáy coù ngoaïi ñaïo xuaát gia vì maïng soáng, cuõng ôû gaàn beân caïnh khu röøng aáy, caùch khu röøng Toân giaû ôû khoâng xa. Trong caùc thoân aáp ven bìa röøng coù luùc noùi nhieàu veà leã hoäi thaùng Tö, luùc aáy ngoaïi ñaïo kia ñi ñeán caùc thoân aáp, aên thòt heo no neâ maëc tình uoáng röôïu thoûa thích, troäm mang phaàn coøn laïi quay veà trong khu röøng, thaáy Xaù- lôïi-töû ngoài döôùi moät taùn caây. Do röôïu maø ñaàu oùc mô maøng cho neân khôûi taâm khinh mieät, nay mình cuøng vôùi ngöôøi kia tuy ñeàu xuaát gia, maø chæ rieâng mình giaøu coù vui söôùng coøn ngöôøi kia thì ngheøo thieáu khoå sôû. Lieàn ñeán choã Toân giaû noùi ba baøi tuïng naøy: Röôïu thòt aên uoáng toâi ñaõ no, laïi troäm mang phaàn coøn laïi veà, Caây coû nuùi röøng treân maët ñaát, ñeàu nhìn thaáy gioáng nhö ñoáng

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 104 76

vaøng. Luùc aáy Xaù-lôïi-töû nghe roài nghó raèng: Ngoaïi ñaïo naøy coù cheát cuõng khoâng coù chuùt hoå theïn, môùi coù theå baát chaáp ñaïo lyù maø noùi baøi tuïng naøy, nay mình cuõng caàn phaûi ñoái vôùi keû aáy ñeå noùi baøi tuïng. Daáy leân nghó vaäy roài lieàn noùi baøi tuïng raèng: "Ta thöôøng xuyeân no neâ Voâ töôùng, luoân luoân ôû trong cöûa Ñònh Khoâng, Caây coû nuùi röøng treân maët ñaát, ñeàu nhìn thaáy gioáng nhö nöôùc boït." Nay trong baøi tuïng naøy, Toân giaû Xaù-lôïi-töû laøm baäc Sö töû hoáng, noùi veà ba Giaûi thoaùt moân, nghóa laø ôû caâu thöù nhaát noùi veà Voâ töôùng Giaûi thoaùt moân, ôû caâu thöù hai noùi veà Khoâng Giaûi thoaùt moân, ôû hai caâu sau noùi veà Voâ nguyeän Giaûi thoaùt moân. Hoûi: Luùc aáy thaân maïng cuûa ngoaïi ñaïo kia haõy coøn toàn taïi, vì sao tuøy tieän noùi laø ngoaïi ñaïo cheát naøy? Ñaùp: Neân bieát raèng chöõ Cheát laø xem nhö söï vieäc xaáu xa thaáp heøn. Laïi nöõa, ngoaïi ñaïo kia khoâng coù tueä maïng, cho neân noùi laø cheát. Trong naøy, Tam-ma-ñòa Voâ töôùng, ñoù laø thanh Voâ töôùng maø noùi veà nhieàu loaïi nghóa, hoaëc ñoái vôùi Tam-ma-ñòa Khoâng maø noùi thanh Voâ töôùng. Nhö vaäy, hoaëc ñoái vôùi Kieán ñaïo, hoaëc ñoái vôùi Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, hoaëc ñoái vôùi Phi töôûng phi phi töôûng xöù, hoaëc ñoái vôùi chính Tam- ma-ñòa Voâ töôùng maø noùi thanh Voâ töôùng. Ñoái vôùi Tam-ma-ñòa Khoâng maø noùi thanh Voâ töôùng, nhö trong kinh noùi: "Coù moät Tyø kheo ñaït ñöôïc Ñònh thuoäc taâm Voâ töôùng, nhöng caên taùnh chaäm chaïp cho neân khoâng bieát Ñònh naøy coù quaû baùo gì-coù lôïi ích thuø thaéng gì? Vò aáy daáy leân nghó vaäy: Toân giaû A-nan ñöôïc Ñöùc Phaät vaø caùc ñeä töû thöôøng khen ngôïi, mình neân ñeán choã Toân giaû ñeå hoûi! Laïi daáy leân yù nghó naøy: Toân giaû A-nan deã daøng bieát roõ töôùng cuûa Thanh, neáu gaëp mình hoûi thì nhaát ñònh phaûi hoûi laïi mình, oâng ñaõ ñaït ñöôïc phaùp naøy maø hoûi veà Ñònh chaêng? Neáu traû lôøi raèng ñaït ñöôïc, thì trôû thaønh töï mình bieåu loä phaùp thuø thaéng ñaõ ñaït ñöôïc, traùi vôùi haïnh ít ham muoán; neáu noùi laø khoâng ñaït ñöôïc, thì lôøi noùi doái traù khoâng thaät; neáu ñöa ra lôøi noùi khaùc, thì ñeàu laø phaïm loãi laøm phieàn muoän gaây

raéc roái ñeán baäc Tyø kheo Thöôïng toïa, traùi ngöôïc vôùi quy caùch pheùp taéc! Laïi daáy leân yù nghó naøy: Mình neân tuøy theo Toân giaû A-nan, neáu vì ngöôøi khaùc maø noùi veà söï vieäc cuûa Ñònh naøy, thì mình cuõng ñöôïc nghe. Theá laø ñi theo saùu naêm trôøi roøng raõ nhöng khoâng nghe noùi ñeán, vò aáy hoaøi nghi ñaõ laâu cho neân quyeát ñònh hoûi raèng: Neáu coù ngöôøi ñaït ñöôïc Ñònh thuoäc taâm Voâ töôùng

maø khoâng chìm xuoáng-khoâng noåi leân, thaâu nhieáp giöõ gìn caùc haønh nhö bôø ñeâ giöõ nöôùc, giaûi thoaùt cho neân an truù-an truù cho neân giaûi thoaùt, thì Ñöùc Phaät noùi Ñònh naøy coù quaû baùo gì, coù lôïi ích thuø thaéng gì? A-nan nghe roài lieàn hoûi vaën laïi raèng: OÂng ñaït ñöôïc Ñònh naøy chaêng? Vò aáy daáy leân yù nghó naøy: Xöa mình ñaõ suy nghó, nay quaû nhieân gaëp phaûi. Lieàn ñöùng im laëng khoâng noùi gì. A-nan noùi cho bieát raèng: "Ñöùc Phaät noùi Ñònh naøy ñöôïc hieåu roõ veà quaû baùo-ñöôïc hieåu roõ veà lôïi ích thuø thaéng, hieåu roõ nghóa laø trí phaùt sinh tu ñaïo-khoâng coøn laäu, oâng cuõng khoâng bao laâu seõ ñaït ñöôïc ñieàu naøy." Trong naøy, khoâng chìm xuoáng laø bôûi vì ñaït ñoaïn Ngaõ kieán, khoâng noåi leân laø bôûi vì ñaõ ñoaïn Ngaõ sôû kieán. Laïi nöõa, khoâng chìm xuoáng laø bôûi vì ñaõ ñoaïn naêm Ngaõ kieán, khoâng noåi leân laø bôûi vì ñaõ ñoaïn möôøi laêm Ngaõ sôû kieán. Nhö Ngaõ kieán-Ngaõ sôû kieán, thaáy mình-thaáy cuûa mình, Ngaõ aùi-Ngaõ sôû aùi, yeâu mình- yeâu cuûa mình, Ngaõ si-Ngaõ sôû si, si meâ mình-si meâ cuûa mình, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, khoâng chìm xuoáng laø bôûi vì ñaït ñöôïc Nieát-baøn, khoâng noåi leân laø bôûi vì rôøi boû sinh töû. thaâu nhieáp giöõ gìn caùc haønh, laø khôûi leân nhieàu gia haïnh, söû duïng nhieàu coâng löïc, taùc yù raát thieän cho neân ñaït ñöôïc Ñònh naøy. Nhö bôø ñeâ ngaên nöôùc, nhö nöôùc töø nguoàn suoái chaûy ra chaàm chaäm traøn vaøo trong hoà, bôø ñeâ ngaên giöõ doøng nöôùc khieán cho khoâng chaûy maát. Nhö vaäy Ñònh naøy tuøy theo moät caûnh maø chuyeån, ñaày khaép caûnh naøy lieàn döøng laïi chöù khoâng phaân taùn. Giaûi thoaùt cho neân an truù, laø töï taùnh giaûi thoaùt. An truù cho neân giaûi thoaùt, laø noái tieáp nhau giaûi thoaùt. Ñònh naøy quaùn xeùt khoâng coù töôùng cuûa Ngaõ-Ngaõ sôû, cho neân goïi laø Voâ töôùng laø thaät söï laø Khoâng. Bôûi vì Tyø kheo aáy khoâng chuyeân tu veà Ñònh naøy, coù theå ban ñaàu chöùng thöïc tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, vaøo luùc cuoái cuøng heát saïch caùc laäu. Trong kinh Phaùp AÁn noùi: "Neáu quaùn xeùt töôùng cuûa Saéc-Thanh-Höông-Vò-Xuùc, maø rôøi boû caùc töôùng thì goïi laø Ñònh Voâ töôùng." Ñoù laø quaùn veà töôùng cuûa caûnh giôùi maø rôøi boû töôùng cuûa höõu tình, nghóa laø duøng Ñònh Khoâng ñeå quaùn xeùt caùc phaùp nhö Saéc..., rôøi boû töôûng veà höõu tình, cho neân ôû trong ñoù cuõng khoâng coù nam nöõ... Vì vaäy Toân giaû Dieäu AÂm noùi raèng: "Caùc töôûng veà höõu tình döïa vaøo töôùng cuûa caûnh giôùi, quaùn xeùt veà töôùng cuûa caûnh rôøi boû töôûng veà höõu tình, khoâng coù töôùng nam nöõ cho neân goïi laø Ñònh Voâ töôùng, maø thaät söï laø thuoäc veà Tam-ma-ñòa Khoâng."

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.